

ФЕНОЛЬНИЙ СКЛАД ЛИСТЯ ШАВЛІЇ ЛІКАРСЬКОЇ

Миґа М.М., Кошовий О.М.

Національний фармацевтичний університет,

Україна, 61002, Харків-2, вул. Пушкінська, 53

chemis23@rambler.ru

Рід шавлія *Salvia* налічує близько 600 видів, з них на території України зустрічається 24 види. Офіційною сировиною в нашій країні є листя шавлії лікарської (*S. officinalis*). Аналіз первинних джерел показав, що з усіх класів БАР, найбільш вивченими є ізопреноїдні сполуки: ациклічні, моно-, бі-, трициклічні моно- та сесквітерпеноїди, фенілпропаноїди, ди- та тритерпени та жирні кислоти. Стосовно фенольних сполук, то лише з *S. officinalis*, *S. verbenaca* та *S. glutinosa* були виділені деякі флавоноїди похідні апігеніну та лютеоліну. Крім того фармацевтичною промисловістю для виробництва лікарських препаратів в основному використовують терпенові сполуки, що свідчить про однобічність вивчення представників цього роду.

Тому доцільно дослідити фенольний склад листя шавлії лікарської для створення на їх основі нових лікарських засобів та розробки відповідних параметрів стандартизації сировини.

Об'єктом наших досліджень було листя шавлії лікарської (виробник ЗАТ «Ліктрави», м. Житомир, серія 191213). Виділення БАР фенольної природи проводили 96 % етанолом.

Для виділення та ідентифікації сполук використовували фракціонування у системі рідина-рідина, методи паперової хроматографії (ПХ) та хроматографії в тонкому шарі сорбенту (ТШХ). В результаті попереднього хімічного дослідження фенольного складу листя шавлії лікарської встановлено наявність таких груп фенольних сполук: похідні гідроксикоричної кислоти, кумарини, флавоноїди та поліфенольні сполуки.

Кількісне визначення похідних гідроксикоричної кислоти, флавоноїдів, поліфенольних сполук та хлорофілів проводили спектрофотометричним методом. Оптичну густину вимірювали у кюветі з товщиною шару 10 мм на спектрофотометрі Spocol 1500 (Швейцарія) за відповідної довжини хвилі. Вміст похідних гідроксикоричних кислот визначали в перерахунку на хлорогенову кислоту при 327 нм, вміст суми флавоноїдів в перерахунку на рутин – при довжині хвилі 417 нм після утворення комплексу з алюмінієм хлоридом, вміст суми поліфенольних сполук в перерахунку на галову кислоту – при 270 нм. Для статистичної достовірності досліди проводили не менше п'яти разів.

Кількісний вміст суми фенольних сполук в перерахунку на галову кислоту складає – 13,67 %, флавоноїдів – 2,84% та гідроксикоричних кислот – 5,76 %.

Таким чином, дослідження фенольних сполук листя шавлії лікарської показало перспективність їх використання для створення нових лікарських засобів та доцільність контролю вмісту суми фенольних сполук (не менше 10 %) та флавоноїдів (не менше 2 %) у сировині при її стандартизації.